

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

FELHÍVÁS ELŐFIZETÉSRE.

A „DEBRECZEN”

JÖVŐ ÉVVEL 10-IK ÉVFOLYAMÁBA LÉP.

Büszke önérettel tekinthetünk vissza ennek múltjára. A változó idők s a változó emberek nem térítik el az azon sziklatalajról, a melyen eleitől fogva működött: a magyar nemzeti önállóság s függetlenség dicső alapeszméjéről.

Ez uton fog a „Debreczen” haladni tovább is. Ha valaha, most van szükség ily közlönyre, a midőn látjuk, hogy mint nyírbájkák erőszakos kezekkel a nemzet ősjogait. Minden magyar polgárnak szüksege van ily közlönyre, mely függetlenül kimondja az igazat felfele és lefele egyaránt.

Polgárok! Hazafiai bizalommal fordulunk ismét hozzátok, tisztelettel kérvén lapunk a „Debreczen” iránt anyagi és szellemi támogatástokat. Mi nem számíthatunk a hatalom titkos díjazására, hanem azoktól várjuk a pártfogást, kiknek honfiai és polgári érdekeit védni feladatunk.

Nehéz küzdelemben eddig is a közönség támogatott. Pártfogásának növekedésével lapunk szellemi értéke is gyarapodik.

Mint t. olvasóink meggyőződhetek, már eddigél is kitünő erők csoportosultak lapunk körül. A „Debreczen” részére szellemi támogatásukat jövőre is szívesek voltak megígérni a fővárosból: Simonyi Ernő, Mocsáry Lajos, Helfi Ignác, Csávolszky Lajos, Sembery István, Komjáthy Béla, Hegyesi Márton országgyűlési képviselők, Verhovay Gyula, Margittay Dezső, Mezey Ernő, Herman Ottó, Szabó Endre, Ábrányi Emil, Hentaller Lajos, Patáky Árpád s több hírlapíró; a vidékről: Szemere Miklós, Illyés Bálint, Zalár, Kun Pál, Zombory Gedő, Hedry Bódog, Timkó József, Dus László, Vozary Gyula, Lukács Ödön, Surányi Gyula, Liszky Sándor, s több jeles tollú író.

Ily s emy kitünő erők vidéki lap mellé még nem sorakozott. Terjedelmesebb előrajzot jövő működésünkre nézve adni feleslegesnek tartjuk. Multunk legnybiztosítéká jövőre!

A haza minden előtt! De városi és megyei érdekeink kiváló helyet foglalnak lapunkban. A közgazgatás, irodalom, közművelődés, ipar, kereskedelem, művészet, közgazdaság érdekeit szorgos figyelemmel kísérjük.

A külsemenyek hazánkat a legközelebről érdekelvén, e tekintetben a szabadság legfenségesebb eszméi lesznek irányadóink. A török testvéreink elleni rabló hadjáratban jelszavunk: mindent a törökért! Veszesen a muszkafaj!

Tárczámban jövőre egy új eredeti regényt is közlünk egyik elismert írónk tollából.

Előfizetési ár marad az eddigi. Egy évre 10 frt, fél évre 5 frt, évnegyedre 2 frt. 50 kr.

Hazafias tisztelettel ajánljuk a „Debreczen”-t a n. é. közönség becses figyelmébe és hathatós pártfogásába. Debreczen, 1877. decz. hóban.

Patay István,
a kiadó-tulajdonos párt elnöke.

Szatmári Károly,
a „Debreczen” felelős szerkesztője.

Mit csináltunk Budapesten?

— Beszámoló a népgyűlésről. —

A múlt vasárnap Budapesten tartott népgyűlés méltán nagy port vert fel nemcsak a sajtóban és képviselőházban, hanem a közönség körében is. És méltán. A közérzetnek hatalmas nyilatkozata volt az. Öröm szállotta meg annak szemléletkor az utógondolat nélkül érező s érzelmeivel egyértelműen cselekvő hazafit, de megdöbenté azokat, a kik — az önérettet levétközve — a politikai szelrőzsa minden irányában képesek forgatni köpenyeiket.

Már a részletek eléggé ismeretesek. A népfenség méltóságához illően folyt le a lovardai népgyűlés. S ezt a nagy sajtó minden árnyalata határozottan ki is emel.

Határozatunknak illető helyre juttatása képezte itt a főpontot. Ez volt a cél, miért összegyűlünk. Mert hiszen az ott érvényre emelkedett eszmék ugy is étek már rég minden igaz hazafi szívében.

De e feladatunk hajótörést szenvedett, Tisza Kálmán kormányelnök azon zsarnoki eljárásán, hogy — adott szava ellenére — a küldöttséget nem fogadta el.

Minket, a vidék egyszerű fiait, egyáltalában nem lepett meg, hogy Tisza Kálmán szavát nem tartá. De a főváros lakossága ezt nem szokta még meg. Nem tételezte fel. Innen történt az az óriási visszahatás, mely drasztikuságokban nyilvánult, de utóvégre is, a kormányelnök önkényével szemben a tömeg önkényes visszatorlása volt.

Rendre vegyük a dolgot. A népgyűlés — mint ilyen, — feloszlások megszünt létezi. S a tömeg — rendőri gondos szemmel tartás mellett — ment, a hova akart. A 25-ös küldöttség visszararadt. Elnök a kocsiokról intézkedett s ez alatt az előadandó elvek beszéltettek meg.

Távrolról sem gondolta senki, hogy Tisza ne fogadja a küldöttséget, a mi kor ugyanazon napon Thaisztól üzenté

sem fogadott, s így a népgyűlésből nyílt megbízatásunkban el nem járhatánk, a népgyűlés pedig, mely megbízatást adta, feloszlott: a sajtó útján nyilatkozatot teszünk közzé eljárásunkról; továbbá az országgyűléshez kérvényt intézünk a népgyűlés határozatai értelmeiben. S ezeket a küldöttségi tagok névszerint aláírják.

Itt bevezetjük működésünket. A hozott határozatokhoz én is hozzájárultam a debreczeni függetlenségi párt nevében, a honnan a megbízatást nyertem.

Szatmári Károly,

a debreczeni függetlenségi párt küldötte.

— Ki volt az igazgató? Egyik t. lapárunk a keleti háborúról szólva, azt a nézetet fejezi ki, hogy a budapesti népgyűlés talála ki Ozman halálának hírért, azért, hogy igazságon. Legbiztosabb tudomásunk szerint irhatjuk, hogy e hír egyenesen a belügyminiszteriumtól került s az oda hivatalos színnel érkezett távirat közhírré tételek népe képezheti tehát az igazgató bűnét, ha ugyan itt valóban igazgatói cselekedet lehetett.

— Irányi Dániel derék hazánkfa egészségéi állapota némileg aggasztó. O most, a mint jeleztük is, Nagyváradon van, a hol Hegyesi Márton barátunk szerető családi körében részszel gondos ápolásban.

— Kötvetésre méltó példa. Zólyomgye az országgyűlésre feliratot intézett, melyben kéri a kormányt, hogy hatalma egész súlyát vessen a mérlegbe, hogy Törökország oly feltételek alatt köthessen békét, melyek további fenállását s megerősödését lehetővé teszik.

— Mint irnak a lapok Tisza eljárásáról?

A „B. N.” írja: Tisza egy cselekedett, mint egy absolutizmus járna alatt nyugó tartomány despotája. A sok baszkodás, a nemzeti akarat fugalapása ugy nevelte az epét a népben, hogy annak explodálni kellett. A „N. H.” is elítélte a miniszterelnök tapintatlanságát. A „K. N.” Tiszát vádolja a botrány előidézésével. A „N. P. Volksblatt”: Ha Helfi miniszter becsaknát az ajtó Tisza előtt, mint megtegte Tisza Helfivel, vajjon adna-e Tisza képviselő egy fillérvény értékét a magyar alkotmányának. Mi fenn akarjuk tartani az alkotmányt, mely megengedi a miniszter bukását. Az „Afföld” Soha Tiszánál népszerűlenebb, gyűlöltebb államférfiu nem volt e hazában. Hogy a politikai szemérmelenség mily mérvre kívántatik ez eljárásához s ahoz, hogy az ellene irányított gyűlölet daczára sem vonul vissza dicsegtelen miniszteri székről, azt olvasóink ítélletére bizzuk. Tisza csak egy jót tehet hazájának, ha mielőbb visszavonul jelenlegi állásáról, melyre ép oly érdemtelen, mint veszélyesnek bizonyult. A „Budapest” ösztönli kimondja, hogy ha Tisza tovább halad ez uton, könnyen elérheti, hogy a nemzet helyeselné fogja azt, a mit ma még a higgadt és józan gondolkodásunk elítélnek. A korszak, mely visszalé a katurajás jóval; senkisek sajnálja, ha végre eltörik. E lapok közül egyiksem függetlenségi párti lap!

A népszava.

— Eötvös Károly beszéde a népgyűlésben. —

Mielőtt a ma fennfoglalt kérdésekhez hozzá szólnék, egy nagy eseményt kell önökkel tudatnom. Ép e perczben jött a szomorú hír, hogy Plevna hős védelmezője, Ozman Nuri pasa meghalt. (Le a kalappal!) kiáltások. A nép ezrei leereszik kalapjait. (Boszuljuk meg őt felkiáltások.) Kötelessége nemzetünknek, s kötelességünk nekünk is e szomorú esemény felett igaz, mely bánatunk nyilatkozatát, igaz mély hazafias részvétünket kifejezni. (Helyeslés.) Az évek, sőt évtizedek óta lefolyt háborukban felmerült hősök között nem akad hozzá hasonló hős, nem akad hozzá hasonló hazafi. Védelmezte saját nemzetét, saját országát, de védelmezte a szabadság szent ügyét keleten. (Helyeslés.) Nemesak Törökországban, hanem az összes szabad világnak hősé. Dicsőséggel fogják emlegetni nevét, fogjuk emlegetni nevét mi is azon hősök közt, a kik Törökország földében nyugosznak.

Helyi Ignác tisztelettel barátom megmagyarázta, hogy mi a kötelessége a kormányának. Azt mi mindnyájan tudjuk, hogy mi a kötelessége a kormányának, de nem tudja maga a kormány. (Nagy tetszés.) En szólni fogok arról, mi a nemzet kötelessége. (Fegyvert fogni!) Engedjék meg, hogy a históriából egy rövid fejezetet elmondhassak: Ezelőtt 30 évvel a magyar nemzet szabadságra törekedett, békés, nyugodt fejlődésnek indult. De most tetszett ez bizonyos elemeknek, felbujították a magyar nemzet ellen a szláv, az oláh, a horvát s a többi nemzetiségeket. Felbujították az osztrákokat. A magyar nemzet függetlenségének szabadságának védelmére elfogadta a harcot. Uraim! vissza fognak emlékezni, hogy harmadik évtől ezelőtt megtörtént a török nemzettel az, a mi velünk harmincz évvel ezelőtt. A szláv, a bosnyák, a montenegrói, az oláh, a görög fel lettek bujtogatva ellene, Törökország elfogadta a harcot államiságának fennmaradása érdekében. Midőn mi levettük elleneinket, akkor jött az orosz (Le vele!) és az orosz hatalom százezerei megtörték a magyar vitéséget, s mi történi most Törökországgal? Midőn legyőzte ellenségeit: ráment az orosz. Ezelőtt 30 évvel a három császár szövetsége csinálta ezt; most ismét a három császár szövetsége. (Abuzg hármas szövetség!) Mi a különbség az akkori és mostani viszonyok közt? — A különbség az, hogy akkor Metternichnek gróf Andrássyt, ma pedig Metternichet Andrássynak hívják. (Nagy tetszés, éljenek a szónokok!) E mi harczunknak vége szakadt; megnyertük Európa rokonszenvét; de már késő. Egyetlen egy nemzet volt, mely rokonszenvelt többet tett értünk, mert bujdosó menekülteinket, az üldözötteket keblébe fogadta. (Andrássyt is!) Ez a nemzet volt a török. (Hosszas elnézés. Törökország.) Az ő hazánkban is majd vége lesz és én nem félek attól, hogy a török nemzet meg fog semmisülni. A mely nemzet kebeléből oly hősök támadnak, mint Ozman Nuri, az a nemzet nem vesztet el. Be fog végződni a háború; be fog végződni díszességgel akkor is a török nemzetre, ha a mi kormányunk azt a politikát fogja követni, a mit eddig. Hogy mi vége lesz annak a háborúnak, azt mégis hirdetik Törökország ellenségei. Olvaszuk, hogy Zágrábban e szavak voltak kivilágítva: „Plevna után még egy Világos.” (Nagy mozgás.) Lehet, nem vonom kétségbe; de figyelmeztetem horvát testvéreinket, hogy Világos után husz esztendőre a magyar adta nekik vissza szabadságukat, az a magyar, a melynek kezéből kicsavarták Világosnál a fegyvert, az adta vissza nekik szabadságukat, nem ők szereztek vissza és nem az orosz adta vissza. Soha nem voltam abban a kis lelkű meggyőződésben, hogy a bukás, mely Plevnánál következett be, a töröknek vagy magyaroknak bukása volna. Ez nagy szerencsétlenség, mely nekünk fáj és fajni fog sokáig; de nem bukás ez Törökországnak és Magyarországnak, mint azt a román, a szerb s a horvát stb. már is hirdetik. — Nem! Nekik nincs igazuk. Ők most a fajtörökvések, a parasztlavisták erőfeszítések első mámorában nem tudják, mit cselekszenek. (Ugy van!) De be fog következni a kiábrándulás korszaka, s meg fogjuk érni azt az időt, a midőn a román eljön hozzánk, minálunk keres menedéket, hogy mi az ő nemzetiségét, lételet megvédelmezzük a parasztlavisták ellenében. Meg fogjuk érni azt az időt, hogy a görög nép mi beünnünk szövetségese, faja fentartásának fűzbástyáit fogja látni. El fog jönni az idő, midőn a szláv népek is szabadságra fognak törekedni, mert előbb — utób felébb minden nemzet a szabadság szükességének érzetere, a midőn majd felénk fordul; a midőn a magyar nemzet lesz még keleten az egyetlen nép, mely élni fog a szabadságért. Hozzánk fognak jönni szövetség és menedéket. Bizonyos deliriumban vannak ők most, de ismétlem, a kiábrándulás be fog következni; egykor a fajtörökvés szentebb lesz a szabadság szent érzete.

A nemzet meg van győződve, hogy az a politika, melyet a kormány követ, nem indokolt, nem hazafias, de átkozott. (Ugy van!) De a nemzetnek minden tagja nincsen velünk, arra nézve, hogy mit kelljen cselekedni (Fegyvert fogni!) Ha a nemzet minden tagja egy vélekedésben volna velünk: akkor jelen országgyűlési többség már rég nem volna többség. A kik nincsenek velünk egy véleményen, a gyaráság politikáját üzik. (Taps.) Ők azt hiszik, hogy a nemzet erőteljen azért, mert a kormány a nemzetet erőtelennek akarja tenni. De vezette meg más indok is kormányfőfért, különösen vezette Bécsnek vezérő fért. Ez az indok abban áll, hogy ők azt hiszik, hogy ennek a hazánál magyarnak nincs hova lehajtani fejét, hogy az osztrák szövetség mind végig utalva van. (Nem áll!) Uraim! Jelszavam, a midőn azt mondom, ez, hogy éljen a király! (Éljen!) De én Bécsnek vezérő politikáit arra akarom figyelmeztetni, hogy meggyőződésom szerint ezek a nemzetiségek egykor a szabadság szent érdekében egykor a szabadság szent érzetében velünk fognak lenni és akkor a magyar nem lesz kénytelen minduntalan az osztrákok politikáját követni.

Helyi barátom megemlítette azt, hogy mi ki vagyunk többé annak az állásnak vagy veszélynek, hogy mi esetleg Boszniát és Hercegovinát meg fogjuk kapni (Nem kell! Nem kell; Éljen Törökország!) azt nem mondta meg kitől, hanem azt gondolom, hogy az oroszról, mert a török nem adja (Tetszés) gr. Andrássy Gyulától a providentia államférfiának nevezte eddig. En azt hiszem, hogy azért az erőfeszítésért, melyet gr. Andrássy a három császár szövetség érdekében kifejtett, csakugyan megérdemel egy kis provisiót, melyet Hercegovinának és Boszniának neveznek. (Hosszas derültség és taps.) Csak hogy a t. kormány barátait arra figyelmeztetem, hogy ne neveztek ezental Andrássyt a providentia, hanem a provizió fértjának. (Tetszés.) Igaz azon viszonyok közt, a melyek közül most élünk igen sok komikus jelenet fordul elő. Felemlitek egyet. Bizonyos, hogy nálunk alkotmány van, mert ha nem volna akkor (vagy tán akkor még inkább) nem volna sze-

reusénk mai államférfiainkhoz. Az alkotmány első következményének kellene lenni, hogy amidőn mi 3—4 száz milliót elköltöttünk a hadseregére az utolsó tíz év alatt, midőn 600 millió új adósságot csináltunk, és midőn meg nem mondatom hány száz millió régi adósság kamatait fizetjük, hogy akkor, ha már alkotmány van nálunk, az ország képviselőinek még csak kellene valami tudomással arról bírni, hogy hát ez a mi kormányunk mit csinál („Semmi!” egy hang: Adósságot!) Azt mondják, hogy az országgyűlésnek nem lehet megmondani mert ez arra nem illetékes, hanem majd illetékes lesz a delegatio. Megválasztottuk, el is küldtük a delegatiót összejötték, tanácskoztak.

Midőn kérdezték a kormányt, hogy három év óta vajjon mit csinált, azt mondák, hogy a delegatio erre nem illetékes, hanem majd küld egy subkomitét, annak majd megmondják, kiküldötték egy albizottságot, annak Andrássy megmondotta, hogy eddig mit csinált. Csak-hogy azt nekünk tudni nem szabad. (Derültség.) Egyet tudunk, hogy gróf Andrássy harmincz év óta még csinált egy memorandumot — értem a berlini memorandumot. Ha Andrássy valahol Pardubiceban született volna, vagy valahol Moldvában, vagy Ausztriában, vagy ha Szászországtól kértük volna kölcsön, és ha ily feleletet adott volna a magyaroknak, és így respektálta volna azt a magyar alkotmányt, mely hogy van, saját érdemeinek tekintete öt év óta azt mondanék helytelen dolog, hanem mit várunk tőle egyebet, hiszen Pardubiceban született. (Nagy derültség, taps.) De ezt a politikát egy gróf Andrássy üzi. A magyar alkotmányt ekként respektálta gr. Andrássy. En azt gondolom, hogy eddig már nagyon sok kiemellett volt a magyar a közös külügyminiszteri irányában. (Ugy van!) Már nagyon sok botlását néztük el azért, mert vértünkől való ér. Elérkezett az az idő, hogy mi megszűntessük a kimeletet és engedjük meg, hogy őt ezental Gorcsakoff és Bismarck kíméljék meg. (Tetszés.) Azt hiszem, elérkezett annak az ideje, hogy kimondjuk, hogy a magyar, gróf Andrássyt hivatalosan elismerjük ugyan közös külügyminiszternek, de Magyarország államfértjának többé nem. (Ugy van!)

Tisztelt polgártársak! Az idő alkonyodik, a nap nyugvóra szállt, itt be kell fejeznünk feladatunkat; csak néhány rövid szó akarok még szólni.

A 48 előtti országgyűléseken is volt egy szabadelvi párt, a mostani is van. Akkor a szabadelvi párt nemzet volt azon veszélyektől környezve, a melyek most Törökországot érik. (Éljen a lengyel! Éljen a török!) Akkor fölment a szabadelvi párt a szavát a leigázott Lengyelország érdekében. A mostani szabadelvi párt nem szól semmit, hanem támogatja a kormányt. (Le az ilyen szabadelviséggel!) Nekünk, kik ide összegyűltünk, különböző politikai törekvéseink, különböző meggyőződéseink vannak, de a keleti kérdésben valamennyien egyek vagyunk. Mi nem tisztán azért jöttünk ide, hogy csak egy pár czifra beszédet elmondjunk és meghallgassunk, vannak itt az ország különböző részeiből sokan, ezek és azok, kik közülünk az országban tetén szerte- szert mennek, mondják meg mindent, hogy az országgyűlés ezen többsége a nemzetnek többségét többé nem képezheti. (Lelkesült éljenés.) Indítványozom, hogy méltóztatassék az előbb beteszett határozati javaslatot egyhangul elfogadni és másodsor kimondani: „hogy e határozat egy, a népgyűlés kebeléből választandó huszontagból álló küldöttség által, melyhez a vidéki küldöttségek is csatlakoznak, a magyar felelős kormány elnökéhez haladéktalanul benyújtassék a küldetés eredménye a sajtó útján közzétéssék. (Elfogadjuk! Elfogadjuk!)

Sztaupa György erre elfogadottunk jelenti ki a határozati javaslatot s a miniszterelnök-ből menendő küldöttség tagjait jelöli ki. A jegyzőkönyv hitelesítésére Eötvös Károlyt, Helfi Ignácot és Magyaróczy ezredesét küldi ki s azután a népgyűlést bezárunk nyilvánlva. — „Fegyvert a muszka ellen” kiáltások között megy ki a lovardából a tömeg.

Hirdetési díj:
Ötárbóhoz hetente 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint ezután több helyen hirdetésnek, eke szerint a legkisebb árért.
Helyezési: minden hirdetésért külön 30 kr.
„Nyitólát” em megjelölés külföldi hirdetésre postára 10 kr.
Nev: vagy névmentesül beküldött hirdetés nem vártokan toltatható. — Ugyintézet: hirdetés csak azután veszi ki.

eladó fel...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...
Utolsó posta.
Csoman b...

